

ISSN 2307-5740
DOI 10.31891/2307-5740

Науковий журнал

ВІСНИК

Хмельницького
національного
університету

Економічні науки

2024, № 5

Scientific journal

HERALD

of Khmelnytskyi National University

Economic sciences

2024, Issue 5

Хмельницький 2024

ВІСНИК

Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки

Затверджений як фахове видання (перереєстрація), група «Б»

Наказ МОН 28.12.2019 №1643

Засновано в липні 1997 р.

Виходить 6 разів на рік

Хмельницький, 2024, №5 (334)

Засновник і видавець: Хмельницький національний університет
(до 2005 р. — Технологічний університет Поділля, м. Хмельницький)

Наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського http://nbuy.gov.ua/j-tit/Vchnu_ekon

Журнал включено до наукометричних баз:

Index Copernicus <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=7040>

Google Scholar <http://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=nDupjDAAAAAJ>

CrossRef <http://doi.org/10.31891/2307-5740>

Головний редактор Григорук Павло Михайлович, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету

Заступник головного редактора. Нижник Віктор Михайлович, д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з науково-педагогічної роботи

Голова редакційної колегії серії «Економічні науки» Хмельницького національного університету

Відповідальний секретар Кравчик Юрій Васильович, к. е. н., начальник відділу інтелектуальної власності та трансферу технологій Хмельницького національного університету

Члени редколегії серії «Економічні науки»

Альохін О. Б., д. е. н.; Білик В. В., д. е. н.; Васильківський Д. М., д. е. н.; Вівчар О. І., д. е. н.; Ведерніков М. Д., д. е. н.; Вишковська Зофія, д. е. н. (Польща); Гавловська Н. І., д. е. н.; Геєць В. М., д. е. н.; Гончар О. І., д. е. н.; Григорук П. М., д. е. н.; Джалагонія Давід, проф. (Грузія); Дихаминджия Ірма, д. е. н. (Грузія); Диха М. В., д. е. н.; Єпіфанова І. Ю., д. е. н.; Івашків І. М., к. е. н.; Журба І. Є., д. е. н.; Завгородня Т. П., д. е. н.; Замазій О. В., д. е. н.; Євдокимов В. В., д. е. н.; Йохна М. А., д. е. н.; Король С. В., к. е. н.; Кравчик Ю. В., к. е. н.; Ковальчук С. В., д. е. н.; Кулинич Р. О., д. е. н.; Лук'янова В. В., д. е. н.; Ляшенко О. М., д. е. н.; Любохинець Л. С., д. е. н.; Матюх С. А., к. е. н.; Мікула Н. А., д. е. н.; Микитенко В. В., д. е. н.; Мороз О. В., д. е. н.; Несторенко Т. П., проф. (Польща); Нижник В. М., д. е. н.; Олуйко В. М., д. н. держ. упр.; Орлов О. О., д. е. н.; Поліщук І. І., д. е. н.; Прямухіна Н. В., д. е. н.; Рудніченко Є. М., д. е. н.; Семікіна М. В., д. е. н.; Скоробогата Л. В., к. е. н.; Стадник В. В., д. е. н.; Тельнов А. С., д. е. н.; Ткаченко І. С., д. е. н.; Троціковські Тадеуш, к. е. н. (Польща); Тюріна Н. М., к. е. н.; Філіппова С. В., д. е. н.; Хрущ Н. А., д. е. н.; Церуйова Тетяна, д. е. н. (Словакія); Череп А. В., д. е. н.; Чорна Л. О., д. е. н.

Технічний редактор

Кравчик Ю. В., к. е. н.

Редактор-коректор

Броженко В. О.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету, протокол № 2 від 25.09.2024

Адреса редакції: Україна, 29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11, Хмельницький національний університет
редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету"
☎ (0382) 67-51-08
e-mail: visnyk.khnu@khmnu.edu.ua
web: <https://heraldes.khmnu.edu.ua/>

Зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення

Ідентифікатор медіа : R30-03992

Рішення Національної ради від 25.04.2024 №1373

© Хмельницький національний університет, 2024

© Редакція журналу "Вісник Хмельницького національного університету", 2024

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-62>

УДК 339.664

ХАЧАТРЯН Валентина

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

<https://orcid.org/0000-0003-0620-3223>

e-mail: y.khachatryan@vtei.edu.ua

СТРАТІЙЧУК Вікторія

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

<https://orcid.org/0000-0002-9754-5028>

e-mail: v.stratiichuk@vtei.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ПОЛІТИКИ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ КОРПОРАЦІЙ В УМОВАХ КРИЗИ

У статті проведено дослідження сучасного стану ефективності використання оборотних активів, на основі якого побудовано механізм розробки політики фінансування оборотних активів підприємств. Запропоновано методику вибору типу політики фінансування оборотних активів підприємств, що опирається на визначені фактори впливу на рівень забезпечення поточної діяльності власним оборотним капіталом та дозволить побудувати стійкі взаємозв'язки політики формування та фінансування оборотних активів, забезпечить комплексність процесу стратегічного управління оборотними активами.

Ключові слова: оборотні активи, власний капітал, поточні зобов'язання, довгострокові зобов'язання, інноваційний підхід, політика фінансування оборотних активів.

KHACHATRYAN Valentyna, STRATIICHUK Viktoriia

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of SUTE

INNOVATIVE APPROACHES TO THE FORMATION OF INTERNATIONAL COMMUNICATION POLICY OF AN ENTERPRISE IN CRISIS CONDITIONS

The functioning of each enterprise inextricably linked with the use of material, financial and other types of resources aimed at ensuring the economic well-being of the enterprise. The lion's share in the structure of the resource potential of each enterprise occupied by current assets that participate in operational activities, affect the liquidity, solvency, and financial stability of the enterprise. Current assets are the main operating resource of trade enterprises, which ensures uninterrupted activity and the effectiveness of the functioning of the enterprise as a whole. An important stage in the process of managing current assets of modern trading enterprises is the process of their financing, which based on the use of scientifically, based types of current asset financing policies and their adaptation to modern business conditions. The theoretical and methodological foundations of financing current assets are substantiated, the diversification of types of policies of financing current assets is expanded by dividing the moderate policy of financing current assets into moderate saving, moderate balanced and moderate cost-intensive, which consists in distinguishing long-term liabilities into equity and long-term liabilities. As a result, a methodology for choosing the type of policy for financing current assets of trade enterprises proposed. The indicators of which are the value of the coefficient of provision of the current activity of the own working capital, the size of the enterprise, which is determined by the level of income from the sale of products and the type of policy for the formation of current assets. The last criterion will make it possible to build sustainable relations of the policy of formation and financing of current assets, will ensure the complexity of the process of strategic management of current assets.

Keywords: current assets, equity, current liabilities, long-term liabilities, innovative approach, current assets financing policy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Важливим етапом процесу управління оборотними активами сучасних підприємств та корпорацій в сфері торгівлі є процес їх фінансування, що базується на використанні науково обґрунтованих типів політики фінансування оборотних активів та їх адаптації до сучасних умов господарювання. Підтвердженням необхідності розробки методики фінансування оборотних активів є сучасна ситуація в сфері торгівлі щодо розмежування джерел фінансування оборотних активів, у структурі яких протягом тривалого періоду була відсутня складова власного капіталу, а фінансування оборотних активів, як і необоротних, проводилося лише за рахунок довгострокових та короткострокових зобов'язань та забезпечень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання трактування сутності поняття «фінансування оборотних активів» знайшло відображення у працях іноземних вчених Schendel D. E., Hatten K. J. K., а також вітчизняних науковців Бассової О. О., Бланка О.І., Близнюк О., Доніна Є. О. Ситник Г.В. Сіфурова А. Хаустова І. Є. та інших.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Незважаючи на наявність великої кількості наукових розробок вчених, актуальність дослідження окресленої проблеми посилюється в сучасних умовах економічних невизначеності та впливу кризових явищ, коли джерела фінансування оборотних активів є досить диверсифікованими.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є дослідження інноваційних підходів до розробки політики фінансування оборотних активів корпорацій в умовах кризи

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

В сучасному економічному науковому просторі досить часто зустрічається дефініція «політика фінансування оборотних активів». Вчені використовують різноманітні поняття з метою концептуалізації сутності фінансування оборотних активів, зокрема: модель, стратегія, політика, підхід до фінансування оборотних активів. Найбільш поширеними із них є політика фінансування оборотних активів та стратегія фінансування оборотних активів. Поняття «стратегія фінансування оборотних активів» застосовується переважно зарубіжними вченими власне не трактуючи сутності даного поняття, лише в контексті виділення особливостей ідентифікації окремих типів стратегій фінансування оборотних активів.

Більшість вчених трактують поняття «фінансування оборотних активів» як складову загальної фінансової стратегії, що включає систему принципів та методів визначення необхідного обсягу фінансування оборотних активів, оптимізацію часток власних та позикових джерел фінансування оборотних активів в структурі капіталу підприємства залежно від їх віднесення до постійних чи змінних оборотних активів, що забезпечить досягнення припустимого співвідношення рівня доходності та ризику з метою забезпечення фінансової безпеки.

Визначенню та обґрунтуванню типів політики фінансування оборотних активів виділено значне місце в світовій економічній та фінансовій літературі. Низка науковців чітко виділяють типи політик формування оборотних активів. Так, вітчизняні науковці І.О. Бланк, Г.В. Ситник [2] ідентифікують три типи політики фінансування оборотних активів: агресивну, консервативну та помірну. Зарубіжні вчені Schendel D. E., Hatten K. J. [6] описують такі ж види політики фінансування оборотних активів, лише називаючи їх «стратегія А», «стратегія В» та «стратегія С». Науковець Хаустова І.С. [5], як і у випадку ідентифікації типів політики формування оборотних активів, обґрунтувала ті ж типи політики фінансування оборотних активів, що і вище зазначені науковці, проте із протилежними значеннями. Охарактеризуємо сутність виділених науковцями типів політик фінансування оборотних активів.

Консервативний тип характеризується використанням власного капіталу та довгострокових зобов'язань для фінансування постійної та половини змінної частини оборотних активів, в свою чергу друга половина змінних оборотних активів фінансується за рахунок короткострокових зобов'язань. В результаті такого фінансування, забезпечується висока ліквідність за рахунок низького рівня використання короткострокових кредитів, проте приносить великі затрати власного капіталу на фінансування оборотних активів, що негативно впливає на рентабельність.

Помірний тип політики передбачає формування постійної частки оборотних активів за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань, тоді як змінні оборотні активи фінансуються використовуючи лише короткострокові зобов'язання. Використання такої моделі, на думку науковця, забезпечують нормальний рівень фінансової стійкості підприємства та середній рівень його рентабельності.

Агресивна політика фінансування оборотних активів полягає у фінансуванні незначної частки (не більше 1/2) постійних оборотних активів використовуючи власний капітал та довгострокові позики, тоді як за рахунок короткострокових зобов'язань фінансуються усі решта оборотні активи. Використання даного типу політики призводить до зниження ліквідності підприємства, проте при інших незмінних умовах забезпечує приріст його рентабельності.

Визначені вченими типи політики формування оборотних активів є базовими класичними стратегіями фінансування оборотних активів, удосконалення яких необхідне враховуючи інтенсивні зміни середовища господарювання сучасних вітчизняних підприємств торгівлі та особливості кожного виду підприємств. Сьогодні науковці розробляють велику кількість похідних стратегій та методів фінансування оборотних активів.

Сучасний науковець Донін Є. крім трьох класичних типів політики фінансування оборотних активів виділяє ще наступні стратегії фінансування: ідеальна, самофінансування та вкрай консервативна [4].

Ідеальний тип політики фінансування, як і політика формування оборотних активів є стратегією де-юре, адже де-факто вона практично не зустрічається внаслідок неідеального та нестабільного середовища функціонування сфери торгівлі в сучасних умовах.

В свою чергу, вкрай консервативна стратегія та самофінансування характеризуються відсутністю короткострокової заборгованості, політика самофінансування передбачає використання лише власного капіталу для фінансування оборотних активів, тоді як при застосуванні вкрай консервативної стратегії, оборотні активи підприємств фінансуються лише за рахунок довгострокових зобов'язань підприємства.

Даним стратегіям притаманний високий ступінь ризику за умови використання зважаючи на сучасний стан фінансовий сфери торгівлі в Україні, адже повна відсутність власного капіталу та переважання довгострокових зобов'язань у структурі джерел фінансування оборотних активів, свідчить про високу вартість такого фінансування та часто призводить до зниження рентабельності. Протилежна ситуація, що передбачає відчутність будь-яких видів зобов'язань у складі джерел фінансування оборотних активів може призвести до стримування розвитку та зниження можливостей розширення операційної діяльності.

Досить цікавою є думка американських науковців Schendel D. E., Hatten K. J. [6], які не окреслювали конкретні типи політики фінансування оборотних активів, проте зазначили, що ефективне фінансування оборотних активів будується на альтернативності короткострокових та довгострокових боргових зобов'язань. На думку науковців, вибір найбільш вигідної альтернативи для кожного підприємства здійснюється на основі пріоритетності основних цілей функціонування конкретного підприємства (приріст ліквідності, рентабельності, оборотності тощо). Адже довгострокові позики зумовлюють менший рівень ризику втрати ліквідності, проте такі позики є дорожчими порівняно із короткостроковими, що часто негативно відображається на рентабельності.

Усі зазначені вище типи політики опираються на балансування часток основних джерел фінансування оборотних активів. Різні науковці по різному систематизують групи джерел формування оборотних активів, ми ж розподілимо їх на групи залежно від характеристик, що забезпечують ідентифікацію типу політики фінансування оборотних активів (таблиця 1). Таким чином, в подальшому дослідженні будемо виділяти три групи джерел фінансування оборотних активів підприємств торгівлі: власний капітал, короткострокові зобов'язання та довгострокові зобов'язання.

Таблиця 1.

Джерела фінансування оборотних активів

Назва джерела	Форми фінансування	Ризики
Власний капітал	статутний капітал	нестача власних коштів для розширення діяльності підприємства
	резервний капітал	
	реінвестований прибуток	збиткова діяльність підприємства
	цільове фінансування	відсутність джерел цільового фінансування
	власні грошові кошти з обігу	втрата коштів внаслідок операційних збоїв, нерезалізації товарів
Короткострокові зобов'язання	інкасація дебіторської заборгованості	ризик неповернення дебіторської заборгованості, інфляційні втрати
	незабезпечений кредит	необхідність володіння ідеальним рейтингом кредитоспроможності; високі відсоткові ставки
	забезпечений кредит	необхідність застави майна
	кредитна лінія	необхідність застави майна надання банку додаткової фінансової інформації банки можуть встановлювати межі капіталовкладень чи мінімальний обсяг оборотних активів
	акредитив	додаткові витрати на банківські послуги на відміну від товарного кредитування
	комерційні фінансові позики	необхідність застави майна вищі відсоткові ставки, ніж у банків
	випуск боргових цінних паперів	можуть бути випущені лише великими надійними компаніями використання лише в безготівкових угодах
	використання дебіторської заборгованості	великий обсяг адміністративних витрат пов'язаних з контролем коштів на великій кількості малих рахунків
	факторинг	висока вартість негативне ставлення покупців до зміни власника дебіторської заборгованості
	використання товарно-матеріальних запасів (складська розписка)	чітке визначення групи товарів для фінансування, висока відсоткова ставка
Довгострокові зобов'язання	термінові позики в страхових компаніях	високі відсоткові ставки можливість розширення строків повернення
	довгострокові кредити банків	високий відсоток порівняно із короткостроковими
	емісія акцій, облігацій	неможливість використання малими підприємствами

Джерело: узагальнено та систематизовано автором на основі [1-7]

Оперуючи виділеними групами джерел фінансування оборотних активів та зважаючи на існуючі типи політики фінансування оборотних активів, ми вважаємо за доцільне розширити їх диференціюючи помірну політику фінансування оборотних активів на окремі підвиди. Досі науковці вважали, що при використанні помірної політики фінансування оборотних активів постійні оборотні активи фінансуються за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань не розмежовуючи їх, тоді як змінна частина оборотних активів фінансувалася використовуючи короткострокові зобов'язання.

На наш погляд, власний капітал та довгострокові зобов'язання слід чітко розмежовувати в процесі вибору оптимального типу політики фінансування оборотних активів, адже окремим суб'єктам господарювання необхідно точно визначати частки власних ресурсів та довгострокових зобов'язань для фінансування оборотних активів. Опираючись на даний принцип, вважаємо за доцільне виокремити три типи помірної політики.

З нашої точки зору, доцільно виокремити помірний ощадливий тип політики фінансування оборотних активів, який характеризується відсутністю власного капіталу в структурі джерел фінансування постійної частини оборотних активів та їх фінансування лише використовуючи довгострокові зобов'язання, в свою чергу змінні оборотні активи даної політики фінансуються за рахунок короткострокових кредитів. Помірний ощадливий тип політики фінансування оборотних активів базується на відсутності витрат власних ресурсів для фінансування оборотних активів та використанні основним джерелом фінансування оборотних активів – довгострокових зобов'язань.

Наступним видом помірної політики ми пропонуємо виділити помірний збалансований тип політики фінансування оборотних активів, який передбачає фінансування половини постійних оборотних активів використовуючи власний капітал та половини за допомогою довгострокових зобов'язань, відповідно змінні оборотні активи даного типу політики фінансування оборотних активів фінансуються використовуючи короткострокові зобов'язання. Такий тип політики дозволяє використати усі визначені групи джерел фінансування оборотних активів чітко балансує їх частки. Практичним підтвердженням застосування даного типу політики є результат аналізу анкетування, який показав, що у 13,84% підприємств досліджуваної вибірки у структурі джерел фінансування оборотних активів переважає власний капітал та довгострокові зобов'язання.

Зважаючи на високу частку суб'єктів господарювання сфери торгівлі із досліджуваної вибірки, у фінансуванні яких переважали власні фінансові ресурси – 53,8%, ми вважаємо, що доцільно виділити помірний затратосмний тип політики, який передбачає фінансування постійної частки оборотних активів лише за рахунок власного капіталу та змінної частини оборотних активів на основі короткострокових зобов'язань, що характеризується високою затратоємністю власних ресурсів на фінансування оборотних активів та забезпечує відсутність додаткових виплат по довгостроковим кредитам.

На рис. 2 відображено удосконалену типологію політик фінансування оборотних активів.

	Постійні оборотні активи		Змінні оборотні активи	
	КЗ	КЗ	КЗ	КЗ
Ідеальна політика				
Агресивна політика	ДЗ+ВК	КЗ		КЗ
Помірна ощадна політика		ДЗ		КЗ
Помірна збалансована політика	ВК	ДЗ		КЗ
Помірна затратосмна політика		ВК		КЗ
Консервативна політика		ДЗ+ВК	ДЗ+ВК	КЗ
Вкрай консервативна політика		ДЗ+ВК		ДЗ+ВК
Самофінансування		ВК		ВК

КЗ – короткострокові зобов'язання, ДЗ – довгострокові зобов'язання, ВК – власний капітал

Рис. 1. Удосконалена типологія політик фінансування оборотних активів

Вибір конкретного типу політики фінансування оборотних активів повинен базуватися на певних факторах. Для ідентифікації оптимального типу політики фінансування оборотних активів конкретного суб'єкта господарювання необхідно визначити фактори, що найбільше впливають на ідентифікатор типу політики фінансування оборотних активів.

Основними критеріями, що дозволяють обрати тип політики фінансування оборотних активів рівень забезпеченості власними оборотними активами та рівень поточної ліквідності, які описуються ідентичними показниками. Так, перший критерій показує здатність підприємства фінансувати оборотні активи використовуючи власні фінансові ресурси, другий – дозволяє обирати тип політики фінансування оборотних активів узгоджуючи її із критерієм визначення типу політики формування оборотних активів.

Крім виділених вище варто визначити ще фактор достатності фінансування оборотних активів, який описується коефіцієнтом достатності фінансування оборотних активів та коефіцієнтом поточного фінансування оборотних активів, а також вартість залучення оборотних активів.

Сучасні вчені ідентифікують наступні критерії: рівень достатності джерел фінансування оборотних активів, який характеризують поточні фінансові потреби, оборотність поточних фінансових потреб та коефіцієнт фінансування оборотних активів; критерій рентабельності, що описують період обороту, коефіцієнт оборотності та рентабельність власного оборотного капіталу; ефективність політики фінансування оборотних активів за критерієм ризику, яких характеризується коефіцієнтом забезпечення

власним оборотним капіталом, коефіцієнтом поточної ліквідності, коефіцієнтом участі матеріальних запасів у покритті короткострокових зобов'язань.

Зважаючи на думки науковців, більшість з яких вважають, що головним критерієм вибору певного типу політики фінансування оборотних активів є рівень забезпечення фінансування оборотних активів власним оборотним капіталом, ми вважаємо за доцільне виокремити даний критерій при формуванні матриці ідентифікації типу політики фінансування оборотних активів в сфері торгівлі.

Таблиця 2.

Фактори, що впливають на визначення типу політики фінансування оборотних активів підприємств торгівлі

Фактори	Показники, що їх характеризують
рівень чистих оборотних активів	коефіцієнт чистих оборотних активів
забезпеченість власними оборотними активами	коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами,
рівень поточної ліквідності	коефіцієнт поточної ліквідності
достатність вартість залучення	коефіцієнт достатності фінансування оборотних активів, коефіцієнт поточного фінансування оборотних активів, середньозважена вартість капіталу.
рівень ризику рентабельність ліквідність	поточні фінансові потреби, оборотність поточних фінансових потреб, період обороту, коефіцієнт оборотності, рентабельність власного оборотного капіталу, коефіцієнтом забезпечення поточної діяльності власним оборотним капіталом, коефіцієнт участі матеріальних запасів у покритті короткострокових зобов'язань.

Як показав аналіз, динаміка коефіцієнта забезпечення поточної діяльності власним оборотним капіталом із зменшення частки власних оборотних активів поступово знижується. Середнє значення даного показника для підприємств України становить 0,02, отже будемо вважати низьким значення даного показника менше -0,02, середнім – рівень коефіцієнта, що коливається у межах 0,02-0,1 та високим, коли даний критерій вище 0,1.

Коефіцієнт забезпечення поточної діяльності власним оборотним капіталом також було досліджено використовуючи кореляційний аналіз. В результаті визначено, що на рівень забезпечення поточної діяльності власним оборотним капіталом найбільшим чином впливають зміна облікової ставки, обсягу реалізованої продукції, чистого прибутку та власного капіталу. Таким чином, враховуючи виокремлені у табл. 1 фактори та формули розрахунку основних показників результативності використання оборотних активів (рентабельності оборотних активів, оборотності оборотних активів), можна стверджувати про зв'язок рівня забезпечення оборотних активів власним оборотним капіталом із даними показниками.

Базуючись на отриманих результатах аналізу впливу факторів ми вважаємо за доцільне доповнити ряд ідентифікаторів типу політики фінансування оборотних активів. Інтегруючи визначені фактори впливу вважаємо за доцільне виділити наступним критерієм тип політики формування оборотних активів, який власне визначається на основі рентабельності оборотних активів, оборотності оборотних активів вираженої тривалістю операційного циклу та коефіцієнта загальної ліквідності.

Не менш важливим критерієм, на нашу думку, в даному випадку є розмір підприємства. В результаті аналізу структури підприємств у розрізі їх розмірів (великі, середні, малі), видів діяльності було визначено найбільші диспропорції у виборі джерел фінансування оборотних активів підприємств різних розмірів, що свідчили про зростання частки власних оборотних активів із зменшенням розміру підприємства.

Використовуючи обрані критерії побудуємо матрицю ідентифікації типу політики фінансування оборотних активів (рис. 3).

		ТИП ПОЛІТИКИ ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ			РОЗМІР ПІДПРИЄМСТВА
		Обмежувальна Консервативна	Помірна стримуюча, врівноважена, стимулююча	Агресивна, Абсурдна	
КОЕФІЦІЄНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТОЧНОЇ	> 0,1	Самофінансування Вкрай консервативна	Помірна затратоємна	Помірна затратоємна	Мале
	0,02-0,1	Консервативна Помірна збалансована	Помірна збалансована	Агресивна Помірна збалансована	Середнє
	< (0,02)	Помірна ошадна	Помірна ошадна	Ідеальна Агресивна	Велике

Рис. 2. Матриця ідентифікації типу політики фінансування оборотних активів

Джерело: авторська розробка

Запропонована методика ідентифікації типу політики фінансування оборотних активів дозволить визначити найбільш доцільний спосіб фінансування суб'єктів господарювання різних розмірів, що дозволить вирізняти тип політики для корпорацій та малих підприємств. Використання коефіцієнта фінансування оборотних активів, обраного типу політики формування оборотних активів, що підкреслюється впливом на вибір обох типів політики ідентичних показників: рентабельності оборотних активів, їх оборотності.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, обґрунтовані теоретико-методичні основи фінансування оборотних активів, зокрема численні визначення поняття «політика фінансування оборотних активів» дозволили удосконалити трактування даної дефініції враховувати тісний взаємозв'язок із структурою капіталу, рівнем фінансової безпеки, а також визначити політику фінансування оборотних активів складовою загальної стратегії фінансування. Поділ найбільш застосовуваної помірної політики фінансування оборотних активів на три види з урахуванням розмежування довгострокових зобов'язань та власного капіталу, тоді як досі науковці переважно використовували їх загальну суму – довгострокові пасиви, дозволить удосконалити їх економічний зміст, що враховує різницю між використанням власного капіталу чи довгострокових зобов'язань для фінансування оборотних активів підприємств.

Запропонована методика вибору типу політики фінансування оборотних активів підприємств торгівлі, що опирається на визначені фактори впливу на рівень забезпечення поточної діяльності власним оборотним капіталом дозволить побудувати стійкі взаємозв'язки політики формування та фінансування оборотних активів, забезпечить комплексність процесу стратегічного управління оборотними активами.

Література

1. Басова О. О. Управління оборотним капіталом торговельних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 11. С. 49–54.
2. Бланк О.І. Ситник Г.В. Управління фінансами підприємств : підручник 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 792 с.
3. Близнюк О., Сіфурова А. Управління оборотним капіталом підприємств торгівлі з позиції функціонально-відтворювального та структурно-класифікаційного підходів. *Економічний аналіз*. 2019. Том 29. №1. С. 68-77.
4. Донін Є. О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018 № 1. 75–85.
5. Хаустова І. Є. Актуальні проблеми управління оборотними активами підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2018. № 19 (1295). С. 64–67.
6. Schendel D. E., Hatten K. J. (1972). Business Policy or Strategic Management: a Broader View for an Emerging Discipline: Academy of Management Proceedings.
7. Stratiichuk V. (2023). Innovative tools for assessing the strategic management effectiveness of current assets of trade enterprises. Science, technology and innovation in the modern world. Monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», P. 239- 267.

References

1. Bassova O. O. (2018). Upravlinnja oborotnym kapitalom torgovelnih pidpryemstv [Working capital management of trading companies]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, vol. 11, pp. 49–54.
2. Blank I. O., Sytnyk H. V. (2017). Upravlinnia finansamy pidpryemstv: pidruchnyk [Enterprise finance management]. Kyiv: KNEU, 792 p.
3. Blyznjuk O., Sifurova A. (2019). Upravlinnja oborotnym kapitalom pidpryemstv torgivli z pozycii funkcionalno-vidtvorjuvalnogo ta struktorno-klasifikacijnogo pidhodu [Management of working capital of trade enterprises from the point of view of functional-reproductive and structural-classification approaches]. *Ekonomichnyj analiz*, vol. 29/1, pp. 68–77.
4. Donin Ye. O. (2018). Osoblyvosti suchasnykh pidkhodiv shchodo spetsyfyky klasyfikatsii oborotnykh aktyviv pidpryemstva [Peculiarities of modern approaches regarding the specifics of the classification of current assets of the enterprise]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, vol. 1, pp. 75–85.
5. Haustova I. Je. (2018). Aktualni problemy upravlinnja oborotnymy aktyvamy pidpryemstva [Actual problems of managing current assets of the enterprise]. *Visnyk Nacionalnogo tehnichnogo universytetu "Harkivskij politehniknij instytut"*, vol. 19 (1295), pp. 64–67.
6. Schendel D. E., Hatten K. J. (1972). Business Policy or Strategic Management: a Broader View for an Emerging Discipline: Academy of Management Proceedings.
7. Stratiichuk V. (2023). Innovative tools for assessing the strategic management effectiveness of current assets of trade enterprises. Science, technology and innovation in the modern world. Monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», P. 239- 267.